

SEKRETARIATSAFGØRELSE

13. december 2017
Engros & Transmission
17/07575
PEFA

GODKENDELSE AF FORSLAG TIL ORDNING FOR ALTERNATIVE PROCEDURER FOR KAPACITETSBEREGNINGSREGION HANSA JF. KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2015/1222 ARTIKEL 44.

AFGØRELSE

1. Sekretariatet for Energitilsynet har på baggrund af nedenstående sagsfremstilling og begrundelse truffet afgørelse om følgende:

- Godkendelse af Energinets anmeldte forslag af 14. juni 2017 vedrørende ordning for alternative procedurer for kapacitetsberegningsregion Hansa i henhold til Artikel 44 i Kommissionens forordning (EU) 2015/1222.

SAGSFREMSTILLING

BAGGRUND

2. I denne sag skal Sekretariatet for Energitilsynet ("Sekretariatet") tage stilling til Energinets anmeldelse af forslag til alternative procedurer for kapacitetsberegningsregion Hansa (herefter benævnt "Fallback-ordningen"), jf. Artikel 44 i Kommissionens Forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 (herefter benævnt "CACM GL").

3. CACM GL vedrører elmarkedet og fastsætter detaljerede retningslinjer for tildelelse af kapacitet på tværs af budområder og håndtering af kapacitetsbegrænsninger på day-ahead- og intraday-markederne, herunder kravene til fastlæggelse af fælles metoder til bestemmelse af de mængder af kapacitet, der er tilgængelige på samme tid på tværs af budområder, kriterier for vurdering af lønsomheden og en revisiionsprocedure for fastlæggelsen af budområder.

4. CACM GL gælder for alle el-transmissionssystemer og sammenkoblinger i Unionen med undtagelse af transmissionssystemer på øer, der ikke er forbundet med andre transmissionssystemer ved hjælp af sammenkoblinger.

**SEKRETARIATET FOR
ENERGITILSYNET**

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@energitilsynet.dk
www.energitilsynet.dk

5. CACM GL har bl.a. til formål at fremme effektiv konkurrence inden for produktion af, handel med og forsyning af elektricitet, sikre optimal udnyttelse af transmissionsinfrastrukturen, optimere beregningen og tildelingen af overførselskapacitet, sørge for ikke-diskriminerende adgang til markederne, samt bidrage til effektiv og langsigtet drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen, jf. Artikel 3 i CACM GL.

6. CACM GL trådte i kraft den 14. august 2015.

7. Det følger af CACM GL Artikel 44, at en Fallback-ordning skal udarbejdes som et fælles forslag af alle TSO'erne i hver kapacitetsberegningregion. Energinet har derfor udarbejdet Fallback-ordningen i fællesskab med TSO'erne i kapacitetsberegningregion Hansa ("CCR Hansa"), som ligeledes har anmeldt CCR Hansa Fallback-ordningen til deres kompetente regulerende myndighed(er). Se Energinets anmeldelse i Bilag 2.

8. CCR Hansa er defineret i ACER beslutning 06/2016 af 17. november 2016 og består af budzonegrænserne mellem Danmark-Tyskland (DK1-DE/LU, DK2-DE/LU) og mellem Sverige-Polen (SE4-PL).

9. Fallback-ordningen skal godkendes af alle de regulerende myndigheder i den relevante kapacitetsberegningregion i henhold til Artikel 9, stk. 7 i CACM GL.

10. I overensstemmelse med CACM GL Artikel 9, stk. 10, har de regulerende myndigheder i CCR Hansa rådført, samarbejdet og koordineret med hinanden om vurderingen af forslaget til Fallback-ordning, og om hvorvidt forslaget lever op til de kriterier, der fastsættes i CACM GL, herunder forordningens formålsbestemmelse i Artikel 3. Se bilag 5.

11. Alle de regulerende myndigheder i CCR Hansa har vurderet, at forslaget til Fallback-ordning lever op til de kriterier, der er fastlagt i CACM GL.

12. I henhold til Artikel 9, stk. 10 i CACM GL har de regulerende myndigheder seks måneder fra modtagelse af forslag til Fallback-ordningen til at træffe afgørelse om det anmeldte forslag. Sidste regulerende myndighed modtog forslaget fra dennes respektive TSO den 14. juni 2017. Fristen for Sekretariatets afgørelse er således den 14. december 2017.

FALLBACK-ORDNING

13. Formålet med Fallback-ordningen er, at TSO'erne i CCR Hansa skal have alternative procedurer at falde tilbage på, hvis den sædvanlige markedskobling mellem medlemslandene i EU fejler, dvs. at der ikke kommer nogen pris og mængderesultater fra markedskoblingen.

14. Markedskoblingen er den daglige day-ahead auktion, hvor alle elselskaber melder deres bud med pris og mængde for produktion og forbrug ind til den udpegede elektricitetsmarkedsoperatør ("NEMO"), som de handler via. Markedskoblingen matcher alle bud og finder en day-ahead timepris via marginalprisfastsættelse for hvert budområde for hver time i døgnet.

15. Det bemærkes, at NEMO'erne i samarbejde med TSO'erne har sendt forslag til backupordning til de regulerende myndigheder i Unionen. Backupordningen bruges i det tilfælde, at markedskoblingen i første omgang ikke virker og kan overtages af en anden markedsoperatør, jf. Artikel 36 i CACM GL. Fallback-ordningen er en yderligere procedure, som TSO'erne anvender, såfremt der ikke kommer resultater fra markedskoblingen på trods af evt. anvendelse af en backupmetode.

16. Forslaget til Fallback-ordning indeholder overordnet set: formålsbeskrivelse, definitioner, selve metoden og implementeringsplan.

17. Den foreslåede metode angiver, at der skal anvendes såkaldte skyggeauktioner ("shadow auctions") på de(n) pågældende budzonegrænse(r), såfremt markedskoblingen ikke er i stand til at levere en pris for mindst 1 budområdegrænse i CCR Hansa. På budområdegrænsen mellem Polen og Sverige ("SE4-PL") skal der imidlertid anvendes en metode, hvor den ledige transmissionskapacitet skal sættes til 0 for day-ahead tidsrammen, og i stedet skal kapaciteten frigives til intraday markedet.

18. Skyggeauktioner indebærer, at eksplicit kapacitet på en budområdegrænse bliver tilbudt markedet, og at der afholdes en auktion over denne kapacitet. Dette kan iværksættes parallelt med at markedskoblingsproblemet undersøges. Resultatet af skyggeauktionen bliver kun taget i betragtning og offentliggjort, såfremt der erklæres frakobling.

19. De nuværende regler på budområdegrænserne mellem Danmark og Tyskland indebærer skyggeauktioner, som håndteres af Joint Allocation Office ("JAO"), jf. "Explanatory Document" (Bilag 3) fra CCR Hansa TSO'erne. De nuværende regler for skyggeauktioner udarbejdet af JAO og er vedlagt Energinets anmeldelse, se Bilag 4.

20. De nuværende regler på budområdegrænsen SE4-PL er, at hvis markedskoblingsresultaterne ikke er klar kl. 15:45, så bliver day-ahead kommercielt flow sat til 0. Ledig kapacitet går tilbage til TSO'erne til operationelle formål indtil intraday kapacitetsallokering er implementeret.

21. De foreslåede metoder for budområdegrænserne i CCR Hansa er således identiske med nuværende praksis.

TIDSPLAN FOR FALLBACK-ORDNING

22. Fallback-ordningen skal, jf. forslaget Artikel 4, træde i kraft senest 3 måneder efter godkendelse af de regulerende myndigheder. For budområdegrænsen mellem Polen og Sverige skal fallback-ordningen træde i kraft samtidigt med, at der kommer intradaykapacitetsallokering på denne budområdegrænse.

SPROG

23. Engelsk er referencesproget for Fallback-ordningen.

HØRING

24. Sekretariatet sendte Energinets forslag til Fallback-ordning i høring den 15. juni 2017 med høringsfrist 7. juli 2017. Høringen blev foretaget på Energitilsynets hjemmeside og blev sendt rundt som nyhed til sidens abonnenter.

25. Sekretariatet modtog ikke høringsvar.

BEGRUNDELSE

26. I den foreliggende sag anmodes Sekretariatet om at godkende Energinets anmeldte forslag til plan for alternative procedurer, jf. Artikel 44 i Kommissionens forordning (EU) 2015/1222 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger ("CACM GL"). Energinet har udarbejdet forslaget i samarbejde med TSO'er i CCR Hansa.

27. Forslaget skal godkendes af Sekretariatet i overensstemmelse med Artikel 9, stk. 7, litra e under iagttagelse af de formål, der følger af Artikel 3 samt de specifikke betingelser oplyst i artikel 44 i CACM GL.

28. Det følger af Artikel 44 i CACM GL, at Fallback-ordningen skulle udarbejdes senest 16 måneder efter CACM GL's ikrafttrædelse, dvs. 14. december 2016. Imidlertid blev kapacitetsberegningregionerne ("CCR'erne"), jf. Artikel 15 i CACM GL først defineret den 17. november 2016 i henhold til ACER's beslutning nr. 6/2016, dvs. under én måned før fristen for anmeldelse af fallback-ordningen. Desuden følger det af Artikel 44 i CACM GL samt Artikel 12 i CACM GL, at TSO'erne skal gennemføre en høring af udkast til forslaget, der løber over en periode på mindst én måned. Disse omstændigheder tilsammen umuliggjorde, at TSO'erne i CCR Hansa kunne anmelde fallback-forslaget inden for tidsfristen.

29. TSO'erne informerede de regulerende myndigheder i CCR Hansa samt ACER og Europa-Kommissionen herom på et møde den 28. september 2016 i henhold til Artikel 9, stk. 4 i CACM GL. Europa-Kommissionen informerede mundtligt TSO'erne om, at Kommissionen anerkendte udfordringen for TSO'erne, og at TSO'erne skulle foreslå en ny tidsfrist for de regulerende myndigheder. TSO'erne i CCR Hansa foreslog den 14. juni 2017 som ny tidsfrist for anmeldelse af fallback-ordningen, jf. brev af 12. december 2016. De regulerende myndigheder i CCR Hansa tog orienteringen til efterretning.

30. Sekretariatet og de øvrige regulerende myndigheder i CCR Hansa bemærker, at fallback-ordningen er blevet anmeldt i overensstemmelse med dette.

31. Det bemærkes, at før indførelse af den europæiske dayahead-markedskobling var eksplicitte auktioner med transmissionskapacitet en udbredt metode til at udveksle på el på tværs af budzonegrænser. Anvendelse af (skygge)auktioner er således at falde tilbage på allerede kendte og etablerede metoder.

32. Det bemærkes også, at hvis der på den polsk-svenske grænse overlades kapacitet til grænseoverskridende handel på intradaymarkedet, vil denne metode også give mulighed for udveksling af el mellem budzoner, blot tættere på driftstimen end skygeauktioner tillader.

33. Sekretariatet vurderer, at anvendelsen af skyggeauktioner og/eller at kapaciteten frigives til intradaymarkedet begge er rimelige, objektive og ikke-diskriminerende alternative procedurer.

34. Sekretariatet lægger vægt på, at Fallback-ordningen ikke indebærer ændring af de nuværende regler, og at der ikke kommet høringssvar til Sekretariatet.

35. Samlet set vurderer Sekretariatet, at Fallback-ordningen lever op til de specifikke krav i CACM GL, samt at forslaget ikke er til hinder for at formålene med CACM GL artikel 3 kan nås.

BILAG 1

LOVGRUNDLAG

1. I det følgende gennemgås de love og bekendtgørelser mv., der har relevans for ovenstående betragtninger og vurderinger, hvor sagsfremstillingens fakta vurderes i lyset af lovgrundlaget.

– **EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) NR. 714/2009 AF 13. JULI 2009 (FORORDNING 714/2009)**

1. **Forordning 714/2009** (forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009) regulerer den grænseoverskridende handel med elektricitet i det indre marked.

2. Formålet med forordningen defineres i art. 1:

”Denne forordning har til formål at:

a) fastsætte fair regler for den grænseoverskridende handel med elektricitet, for dermed at øge konkurrencen på det indre marked for elektricitet under hensyntagen til de nationale og regionale markeders særlige kendetegn. Dette indebærer indførelsen af en kompensationsordning for grænseoverskridende strømme af elektricitet og opstilling af harmoniserede principper for transmissionsafgifter på tværs af grænserne og for fordeling af ledig kapacitet på samkøringslinjerne mellem de nationale transmissionssystemer

b) fremme udviklingen af et funktionsdygtigt og gennemsigtigt engrosmarked med et højt forsynings sikkerhedsniveau for elektricitet. Den indeholder mekanismer til harmonisering af disse regler for grænseoverskridende elektricitetsudveksling.”

3. Med forordningen er der oprettet et europæisk samarbejdsorgan for transmissionssystemoperatører for elektricitet (>>ENTSO for elektricitet<<) til sikring af, at elektricitetstransmissionsnettet forvaltes optimalt, og der åbnes mulighed for elektricitetshandel og elektricitetsforsyning på tværs af grænserne i Fællesskabet, jf. art. 5 og præamblen (nr. 7).

4. Forordningen fastsætter proceduren for indførelse af de såkaldte netregler (”network codes”), som er harmoniserede retsakter for elmarkedet, samt fastsætter retningslinjer (”guidelines”), der medfører nødvendig harmonisering, bl.a. vedrørende handel med el.

5. ENTSO for elektricitet skal samarbejde om at etablere netregler. Netreglerne bør være i tråd med de overordnede retningslinjer (>>*framework guidelines*<<), som efter deres beskaffenhed er ikke-bindende, og som er opstillet af Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (herefter benævnt ”ACER”), jf. præamblen (nr. 6). De overordnede retningslinjer skal angå områder, som Kommissionen i henhold til art. 6(1) skal angive på en prioritetsliste. Herefter sker udarbejdelsen af netregler efter proceduren i art. 6. Endelig følger det af art. 6(9) at:

”9. Når agenturet er overbevist om, at netreglerne er i tråd med de relevante overordnede retningslinjer, forelægger agenturet netreglerne for Kommissionen og kan henstille, at de vedtages inden for et rimeligt tidsrum. Hvis Kommissionen ikke vedtager reglerne, angiver den årsagerne hertil.”

6. I forbindelse med vedtagelse af **CACM GL** (Kommissionens forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger) har Kommissionen ikke fulgt ACER's indstilling om vedtagelse, da Kommissionen fandt, at udkastet til netreglen ikke var formuleret tilstrækkeligt konkret til at kunne vedtages i form af en netregel.

7. **CACM GL** er derfor vedtaget som en retningslinje ("guideline") med hjemmel i forordningens art. 18(3)(b) og art. 18(5).

"3. I retningslinjer, der medfører det minimum af harmonisering, som er nødvendigt for at nå denne forordnings mål, fastsættes endvidere, hvor der er relevant:

[...]

b) nærmere regler for handel med elektricitet

[...]

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for de punkter, der er anført i stk. [...] 3 i denne artikel."

8. I forhold til den EU-retlige lovgivningsproces vedtages netregler og retningslinjer som gennemførelsesretsakter i den såkaldte komitologiproces, hvor retsaktens inden vedtagelse behandles i en komité bestående af medlemslandene.

– **KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2015/1222 AF 24. JULI 2015 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR KAPACITETSTILDELING OG HÅNDBETING AF KAPACITETSBEGRÆNSNINGER.**

9. Med hjemmel i forordning 714/2009 er vedtaget **CACM GL** (Kommissionens forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger). Forordningen er som nævnt ikke en netregel, men en retningslinje. Det ændrer dog ikke ved, at der er tale om en forordning, som gælder umiddelbart og er bindende i medlemslandene.

10. Af præambelen (nr. 3) fremgår det, at forordningen fastsætter harmoniserede minimumsregler, i sidste ende med tanke på en fælles day-ahead- og intraday-kobling, med henblik på at skabe et klart retsgrundlag for lønsom og moderne kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger, der fremmer handel med elektricitet i Unionen og en mere lønsom udnyttelse af nettet samt øger konkurrenceevnen, til gavn for forbrugerne.

11. De juridiske bestemmelser relevant for afgørelse om alternative procedurer (fallback-ordninger) er artikel 3, 8, 9 og 44 i **CACM GL**.

12. Det følger af artikel 3, at **CACM GL** har til formål at:

- a) fremme effektiv konkurrence inden for produktion af, handel med og forsyning af elektricitet
- b) sikre optimal udnyttelse af transmissionsinfrastrukturen
- c) sikre driftssikkerheden
- d) optimere beregningen og tildeling af overførselskapacitet
- e) sikre at TSO'er, NEMO'er, agenturet, regulerende myndigheder og markedsdeltagere får en fair og ikke-diskriminerende behandling

- f) sikre og forbedre oplysningernes gennemsigtighed og pålidelighed
- g) bidrage til effektiv og langsigtet drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen
- h) sørge for, at behovet for retfærdig og ordentlig markeds- og prisdannelse respekteres
- i) skabe lige vilkår for NEMO'er
- j) sørge for ikke-diskriminerende adgang til overførselskapacitet.

14. Artikel 8 fastsætter TSO'ernes opgaver i relation til den fælles day-ahead- og intraday-kobling. Det følger bl.a. heraf, at TSO'erne skal fastlægge, og i givet fald, gennemføre alternative procedurer for kapacitetstildeling, jf. artikel 44.

15. TSO'ernes forslag til de alternative procedurer skal godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte kapacitetsberegningsregion i henhold til artikel 9, stk. 7, litra e) og skal bl.a. omfatte et forslag til tidsrammen for gennemførelsen af disse og en beskrivelse af deres forventede betydning for målene i denne forordning, jf. artikel 9, stk. 9.

16. Artikel 9, stk. 10 fastsætter at, hvor godkendelsen af vilkår, betingelser og metoder kræver, at mere end én regulerende myndighed træffer en afgørelse, rådfører, samarbejder og koordinerer de kompetente regulerende myndigheder tæt med hinanden med henblik på at nå til enighed. Hvor det er relevant, tager de kompetente regulerende myndigheder agenturets udtalelse i betragtning. De regulerende myndigheder træffer afgørelse om de fremlagte vilkår, betingelser og metoder, jf. stk. 6-8, senest seks måneder efter at de, eller i givet fald den sidste berørte regulerende myndighed, har modtaget de omhandlede vilkår, betingelser og metoder.

17. Endelig følger det af artikel 44, at:

"Senest 16 måneder efter denne forordnings ikrafttrædelse udarbejder hver TSO i samarbejde med alle de andre TSO'er i kapacitetsberegningsregionen et forslag til robuste og rettidige alternative procedurer med henblik på at sikre effektiv, gennemsigtig og ikke-diskriminerende kapacitetstildeling, for det tilfælde at den fælles day-ahead-koblingsproces ikke kan generere resultater.

Forslaget til fastlæggelse af alternative procedurer sendes i høring i overensstemmelse med artikel 12."

BILAG 2 – ENERGINETS ANMELDELSE

BILAG 3 – EXPLANATORY DOCUMENT

BILAG 4 – JAO RULES FOR SHADOW AUCTIONS

BILAG 5 – FÆLLES POSITIONSPAPIR BLANDT REGULERENDE MYNDIGHEDER I CCR HANSA.